Poštnina plačana.

Leto III., štev. 64 — V Ljubljani, četrtek dne 16. marca 1922 — Posamezna štev. 50 par • 2 K

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . 140 K
mesečno . . . . . 20 „
za inozemstvo . . 400 „

Oglasi za vsak mm višine stolpca (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm stolpca (58 mm) . 5 „

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo: Miklošičeva cesta št. 16/I. Telefon št. 72.
Upravništvo: Gosposka ulica 14. Telefon št. 36.
Račun kr. pošt. ček. urada štev. 11.842.

Ljubljana, 15. marca.

Ljubljanski občinski svet kaže tipično sliko povojne lahkomiselnosti, površnosti, pustolovstva in cinizma. V vsaki njegovi seji se sklene cela vrsta novih dolgov, večinoma za nepotrebne, ali vsaj ne nujne stvari, ž njimi v zvezi se občinarjem naprtujejo redno večji davki.

Praksa, ki jo je uvedla takozvana koalicija v komunalno gospodarstvo, je tako neparlamentarna, da bi se je nobena občina, ki hoče spoštovati pravice in interese občanov, ne smela posluževati.

Skoraj vsi dohodki občine prihajajo direktno iz žepov občanov, vsled česar imajo občani pravico in poseben interes, zasledovati izdatke in dohodke občinskega gospodarstva. Letni proračun, ki tvori temelj redne komunalne ekonomije, jim to omogočuje. To pa le tako dolgo, dokler spoštuje občinski zastop komunalno budžetno pravo. Redno občinsko gospodarstvo bi se namreč smelo vršiti izključno v okviru proračuna. Novi krediti preko njega bi se sploh ne smeli tekom leta sklepati; vsekakor le v skrajno nujnih, neodložljivih in nepredvidenih slučajih.

Baš zato je vse obsodbe vredna politika večine ljubljanskega občinskega sveta in njegove koalirane večine, ker ne mine nobena občinska seja brez sklepa novih bremen preko proračuna. Mesto rednega gospodarstva s proračunom, imamo sedaj v Ljubljani skoraj obligatno neredno gospodarstvo z ignoriranjem proračuna. Posledica je gospodarstvo, ki mora skrahirati v najkrajšem času.

V času največje bede sklepa občinski svet le papirnate protidraginjske resolucije, mesto da bi po svojih lastnih najboljših močeh pomagal. Občinski reveži umirajo gladu, občinska šeca propada telesno in moralno, ker občinski zastop nima sposobnosti, da bi kaj ukrenil v odvrnitev bednega stanja. Z malimi denarji bi občina lahko takoj podprla ljudske in dijaške kuhinje ter odprla šolarske obednice. Še z manjšimi izdatki bi se z garancijo mestne občine dalo dobiti par milijonov brezobrestnega posojila za gospodarske organizacije javnih in zasebnih nameščencev.

Občina, ki je po svojem socijalnem poklicu dolžna skrbeti za podporo privatne inicijative šibkejših, bi lahko veliko, veliko storila v korist meščanov. Mesto tega smo slišali dosedaj v občinskih sejah le bombastične in demagoške govore raznih socijalistov, ko pa je bilo treba na tihem za delo zagrabiti, ni bilo nikjer nikogar. Širokoustneži v občinskem svetu še k odsekovim sejam niso več prišli!

Mar se je potem mestni koaliciji čuditi, da dosedaj ni še niti enega večjega socijalnega vprašanja rešila? Mar se naj čudimo, da mesto tega sklepajo pustolovske 100milijonske investicije za novo magistratno poslopje, za regulacijo Ljubljanice in druge investicije, ki so morda same na sebi potrebne, ki pa danes absolutno niso nujne. Mestno gospodarstvo se po ničem ne more razlikovati od zasebnega. Marsikdo bi sedaj rad imel novo obleko in obutev, a mora nakup odložiti na pozneje. Zidati reprezentativne stvari — luksus, ki si ga lahko dovoljujejo le najbogatejši špekulantje — znači danes, ko je kriza v valuti po vsej previdnosti na svojem vrhunca, spravljati občinsko premoženje v opasnost, sedanje in bodoče generacije Ljubljančanov pa za nedogleden čas v mučen položaj! Morda je bilo nekdaj na mestu, delati dolgove iz špekulacije, danes to niti iz potrebe ni več na mestu.

Na drugi strani čutimo od dne do dne bolj tudi davčni vijak mestne občine ljubljanske. Že to, da se v vsaki seji sklene toliko novih obdavčenj, mora dvigniti vse cene. Značilno je, da so si davčni vijak kot glavno sredstvo v občinski avtonomiji izbrale baš one stranke, ki brez presledka hujskajo široke vrste naroda radi draginje in radi davčnih dajatev za državo. Skoraj ves občinski davek pada samo na širokomaka. Davek prevali, kdor ga le more. Na koncu konca ostanejo vse obremenitve mestne občine na onem konsumentu, ki stanarine in stroškov za potrebščine ne more odriniti drugim.

Brezglavost mestne koalicije, ki pada iz enega ekstrema v druzega — iz impotence v pustolovščine — lahko razumemo. Tudi se ne čudimo, ako stomilijonske investicije in ž njimi vezani novi davki, niso nič posebnega za take naciionalne ekonome kot so občinski svetniki Kocmur, Rupnik in Kremžar — ki so med boljšimi koaličanci menda najboljši —. Kričači, kojih ekonomija obstoja v priročnem nasadu peteršiljčka v domačiji, vedo navadno vse, znajo vse in so zlasti mojstri v delanju dolgov. Čudimo se le, da ima tudi mestni župan pogum, početje koalicije gledati, ne da bi smatral za potrebno, posluževati se svojih pravic in dolžnosti, ki jih ima po zakonu z ozirom na sklepe občinskega sveta.

Nov fašistovski prevrat na Reki

FAŠISTI STRMOGLAVILI LASTNO VLADO. — MESTO V ROKAH ARDITOV. — GROZEČI POGROMI. — GIURIATI JE DEFINITIVNO ODKLONIL PREDSEDSTVO.

Sušak, 15. marca. (Izv.) *Nocojšnjo noč so fašisti proglasili, da je Comitato di Difesa Nazionale s predsednikom Prodanom vred odstavljen. Vlado na Reki so prevzeli oboroženi fašistovski oddelki in d' Annunzijevi legijonarji. Bivši karabinijerski tenente Cabruna je zasedel municipij. Arditi so zasedli poštno-brzojavni urad. Na aličnih križiščih so postavili topove in strojne puške. Na Dantejevem trgu so arditi razvili svojo zastavo.*

Proglas fašistov in legijonarjev pravi, da Prodanova vlada, odnosno Comitato di Difesa Nazionale «ni bila zadovoljiva» in da je zato odstavljena. Reško poveljstvo je proglasilo obsedno stanje. Mesto je pod terorizmom in v rokah najopasnejših predkaznovanih kriminalnih elementov, ki so se združili z italijanskimi fašisti in d' Annunzijevimi legijonarji, ki so nastopili sedaj celo proti svojim včerajšnjim zaveznikom, reškim nacijonalistom, republikancem in klerikalcem.

V novi reški «vladi» ni niti enega Rečana, ampak sami regnicoli. S tem svojim novim pučem hočejo d' Annunzijevci prisiliti italijansko vlado na aneksijo Reke in groze, da bodo v nasprotnem slučaju mesto oplenili in zažgali, zvesti načelu «Italia o morte». Do te ure gledajo italijanske čete brezbrižno, kaj delajo fašisti in arditi, veliko število karabinjerjev pa se v uniformah odkrito udeležuje vseh dogodkov in se pokori le fašistovskim poveljnikom. Reško prebivalstvo ima razloga, da se boji pred pogromom, s katerim groze fašisti avtonomašen in Jugoslovanom, zlasti pa članom reške konstituante.

Trst, 15. marca. (Izv.) *Kakor poročajo iz Rima, je poslanec Giurati na nasvet italijanske vlade definitivno odklonil fašistovski poziv, naj sprejme predsedstvo nove reške vlade.*

(Popoldan smo prejeli prvo brzojavno poročilo, ki pa ni bilo vse čitljivo, in zato nejasno. Povedalo je, da je italijansko vladno vojaško poveljstvo odstavilo reško «vlado» in zasedlo vse javne urade razen municipija. Iz te vesti bi se bilo dalo sklepati, da se je italijanska vlada odločila na energičen korak v smislu prevzetih pogodbenih obvez in da je dala zasesti javna poslopja ter odstraniti nelegalno vlado, na to pa da bo počakala v tako okupirani Reki dalnjega razvoja. S tem dogodkom se je spravljala v zvezo činjenica, da je na vladni pritisk fašistovski poslanec Giurati odklonil predsedstvo reške vlade, ker bi regnicolo na čelu Reke kompromitiral Italijo in služil za živ dokaz, da Italija rapalske pogodbe *noče* izvesti.

Na drugi strani pa ni bilo za Italijane nikakršne nade, da bi se Reka udala in pristala na takozvano koalicijsko vlado, sestavljeno iz Rečanov in regnicolov. Konstituanta, v kateri je med 76 člani 58 avtonomašev, se umika samo nasilju. *Navedena večina je namreč zadnje dni zaključila, da pod nobenim pogojem in nikdar ne pristane ter se sploh ne spušča v nobena pogajanja, dokler ne zapuste Reke fašisti in legijonarji, kakor tudi italijanski vojaki in karabinjerji.* Pri tem sklepu so enodušno vztrajali tudi, ko se je izvedelo, da fašisti pripravljajo zopet nekaj novega, najbrže obči pogrom.

Sedaj pa se je položaj naenkrat priostril z novim, zgoraj javljenim pučem, in opasnost terorističnega pogroma ali tudi pravcatega požiga vsega mesta postaja resna. Obenem pa je pred resne odločitve postavljena ne samo rimska, ampak tudi naša vlada, ki ji ne bo preostalo drugega, kot končni poziv na mednarodni forum, če se izkaže, da je tudi sedanja rimska vlada le metla v rokah neodgovorne mafije.)

Finančni odbor

Krediti iz investicijskega posojila.

Beograd, 15. marca. (Izv.) Danes popoldne je zasedala 4. sekcija finančnega odbora, ki je pretresala proračun ministrstva za javna dela, za poljoprivredo in vode, za šume in rude in za trgovino ter industrijo. Sekcija se je po poslovniku nanovo konstituirala in je njen predsednik poslanec Janko Rajer, tajnik pa Pavle Angjelič. Seja se jutri nadaljuje v svrho pregleda budžeta direkcije rudnikov.

Opoldne se je sestal plenum finančnega odbora, da dovoli nekatere izdatke iz sedemodstotnega investicijskega posojila. Odobren je bil kredit za nabavo pragov za subotiško železniško ravnateljstvo in obratni kapital 2 milijona Din ministrstvu za šume in rude za priredbo teh pragov, dalje kredit 1 in pol milijona Din za dovršenje proge Niš-Knjaževac, enak znesek za dovršenje proge Topčider Mala Krsna in kredit 12 milijonov Din za popravo lokomotiv v Budimpešti.

DAVČNE ZADEVE.

Beograd, 15. marca. (Izv.) Prva sekcija finančnega odbora je imela danes sejo, na kateri je razpravljala o dohodkih v državnem budžetu. Prva točka predloga finančnega ministra, ki predvideva uvedbo novega davka na imetje, je bila po daljši debati odklonjena. Predlog finančnega ministra glede novih davčnih doklad se je odložil, dokler se ne prouče davčne tabele vseh vrst davka, da se potem odloči, h katerim davkom se še odmerijo davčne doklade.

NOVI ZAKONSKI PREDLOGI.

Beograd, 15. marca. (Izv.) Finančni minister je izdelal za skupščino predlog za dopolnitev zakona o razširjenju državnega računovodstva na teritorij vse kraljevine. Ministrstvo za konstituanto pa je izdelalo predlog zakona o volilnem redu v narodno skupščino in o volilnih spisih.

Vprašanje jadranske železnice

Vznemirjenje v Črni gori.

Beograd, 15. marca. (Izv.) Vest o možnosti, da bi se jadranska proga ne trasirala v Črno goro, je na Cetinju povzročila veliko razburjenje. Volilci so vsem črnogorskim poslancem brez razlike strank predložili obširen memorandum, v katerem zastopajo stališče, da je treba jadransko železnico vsekakor izpeljati na Boko Kotorsko in tako zvezati to največjo prirodno jugoslovansko luko z glavnim mestom ter otvoriti prometu obširno, toda gospodarskemu razvoju skoraj nedostopno ozemlje z velikim prirodnim bogastvom. Istočasno naglašajo Črnogorci veliko strategično važnost projekta ter njegovo politično važnost z ozirom na razpoloženje prebivalstva.

K AFERI HERCIGONJE.

Beograd, 15. marca. (Izv.) Protičev «Radikal» objavlja dva klišeja, namreč eno Hercigonjino pismo od 2. oktobra 1919 in zadnjo stran onega pisma, s katerim Protič operira proti Pribičeviču. Primerjava pisave na teh klišejih že kaže, da sta si pisavi na prvi pogled sicer sični, toda nikakor ne identični, zlasti so v drugem pismu vidne bistvene razlike v pisavi kakor tudi v podpisu. Že klišeja potrjujeta mnenje, da je Protič nasedel falzifikatu. Izvedenci bi morali obe pisavi točneje proučiti, kar se bo itak najbrže zgodilo tekom procesa.

KOLONIZACIJA DOBROVOLJCEV.

Beograd, 15. marca. (Izv.) Minister za agrarno reformo je prejel od vseh dobrovoljskih organizacij protest proti ustavitvi kolonizacije dobrovoljcev. Minister jim je pa odgovoril, da ostane pri svoji odločitvi, dokler se ne pokažejo uspehi dosedanjega naseljevanja.

AMERIŠKI KONGRES IN WASHINGTONSKI SKLEPI.

Washington, 15. marca. (Izv.) Prvo poskusno glasovanje o pogodbi glede četverozveze je končala s porazom senatorja Robinsona, ker je bil dodatni predlog odklonjen s 55 proti 30 glasovom. Robinson je s tem predlogom zahteval odklonitev cele pogodbe, ako se ji ne bi dodali gotovi pridržki. Vsled te prve zmage predsednika Hardinga se smatra, da se mu bo posrečilo predreti v kongresu vsaj z vsemi bistvenimi sklepi washingtonske konferenca.

Program nove italijanske vlade

EKSPOZE MIN. PREDSEDNIKA V PARLAMENTU IN SENATU. — VLADA MIRU IN REDA. — HOČE USTVARITI PRIJATELJSKE ODNOŠAJE Z JUGOSLAVIJO.

Rim, 15. marca. (Izv.) Novi italijanski kabinet se je danes predstavil poslanski zbornici in senatu. Ministrski predsednik De Facta je v obeh zbornicah prečital izjavo, ki podaja smernice nove vlade v notranji in zunanji politiki. De Facta je izjavil med drugim:

«Dežela potrebuje miru in reda. Prvi in bistveni pogoj za to je, da se uveljavi gospodstvo zakonov. Pod gospodstvom zakonov pa ne more biti nobenih predpravic za posameznike, temveč samo nepristranost za vse».

Pri tem ima parlament odločilno nalogo. Vrniti se moramo k normalnemu parlamentarnemu delovanju, da se bo moglo vršiti popolno nadzorstvo s kontrolo proračuna. To proučevanje bo omogočilo presojevanje finančnega položaja, čigar problemi še niso rešeni. Da se vzpostavi ravnotežje, se morajo zmanjšati izdatki. Opustiti se morajo tudi izjemne odredbe».

Glede zunanje politike je izjavil De Facta: «Smernice zunanje politike nove vlade so, da se vzdrži prijateljstvo z onimi državami, ki so bile za časa vojne zaveznice Italije. Prijateljstvo z Anglijo je za Italijo tradicielno ter tvori glavno podlago za svetovno politiko. Prijateljstvo s Francijo sloni na vezah krvi in plemena».

De Facta je nato obrazložil odnošaje Italije do njenih bivših sovražnikov ter je izjavil, da Italija napram včerajšnjim premagancem ne goji ne jeze ne sovraštva. Italija ima do Nemčije, ki je bila vedno in je še sedaj činitelj civilizacije in napredka, še danes prijateljska čustva. Italija upa, da bo Nemčija izpolnila svoje obveznosti in da bo tvorila v Evropi zanesljiv element miru in skupnega gospodarskega delovanja. Kar se tiče Rusije, je izjavil De Facta, da se Italija ne namerava vmešavati v njeno notranjo politiko. Italija želi, da bi se razširili že započeti odnošaji do Rusije.

O dogodkih na Reki je izjavil de Facta med splošno pozornostjo:

«Reško vprašanje se ne sme in ne more rešiti, ne da bi se vpoštevale mednarodne obveznosti. Potrudili se bomo, ustvariti prijateljske odnošaje do sosedne jugoslovanske države in sicer s tem, da bomo čimprej izvršili rapalsko pogodbo. Do male antante goji Italija simpatije ter pripoznava važnost njenih političnih in gospodarskih naloga.

Avstrijo je zlasti Italija podpirala ter ji olajšala, da bi se zopet vzpostavila. Novi kabinet bo sledil tej politiki. Za genovsko konferenco, ki se prične dne 10. aprila, uporablja Italija vso energijo, da jo dostojno pripravi.

Govoru min. predsedniku De Facte je sledilo burno odobravanje na klopeh vladnih strank.

„Times“ o Mali antanti in Poljski

ČETVEROZVEZA POSTAJA MOGOČEN FAKTOR!

London, 15. marca. (Izv.) «Times» pišejo: Čeprav genovska konferenca ne bi imela uspeha, je vendarle dosegla, da so odnošaji med Češkoslovaško, Jugoslavijo, Rumunijo in Poljsko postali bolj tesni. Z ozirom na program konference in vsled koristi, ki so jih te države imele iz vojne, so se tesneje združile. One ne vedo, kakšni predlogi se jim bodo predložili na konferenci. Vendar pa se boje izpremememb posameznih pogodb v njihovo škodo. Te države nočejo, da bi se njihove suverene pravice žrtvovale v interesu mednarodnih financ. Meje, določene po mirovnih pogodbah, so brezdvomno velika zapreka za gospodarsko obnovo, zlasti na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije. Zlasti Jugoslavija se boji, da bi se vpliv velikih budimpeštanskih in dunajskih bank razširil na njenem ozemlju. Poljska nasprotuje navzočnosti Nemcev in Rusov pri isti mizi pod varstvom antante. Da preprečijo, da bi se krčile njihove pravice, sestavljajo te države sedaj svoj program, da zmanjšajo gospodarske težkoče, o katerih se bo razpravljalo na konferenci. Gotovo je, da se skupne volje omenjenih držav pri določanju smernic za obnovo Evrope ne bo moglo prezirati.

Težave avstrijske krize

Dunaj, 15. marca. (Izv.) Kriza avstrijske vlade postaja brezupno kronična. Izključeno je, da bi se mogla še dalje vzdržati dnanašnja vlada. Kancelar dr. Schober je bil podal svojo demisijo že danes dopoldne, vendar pa jo je na prigovarjanje krščanskih socialcev zopet umaknil.

V plenumu narodne skupščine imajo vladne stranke samo 3 glase večine, dočim so v odborih celo v manjšini. Zato se računa z gotovostjo, da demisionira celokupni kabinet. V antantnih krogih si prizadevajo doseči, da ostane dr. Schober na čelu vlade. Mogoče je, da se sestavi uradniška vlada, kateri bi zopet načeloval Schober. V tem primeru bi le finančni minister dr. Gürtler izstopil iz vlade.

Dogovor v Lani uveljavljen

Praga, 15. marca. (Izv.) Danes predpoldne sta ministrski predsednik dr. Beneš in avstrijski zastopnik dr. Maresch izmenjala ratifikacijski listini pogodbe v Lani z dne 16. decembra 1921. S tem je tzv. «dogovor z Lane» v obeh državah stopil v veljavo.

URADNO OBVESTILO O SKUPNEM NASTOPU MALE ANTANTE IN POLJSKE V GENOVI.

Beograd, 15. marca. (Izv.) Ministrstvo zunanjih del je danes izdalo službeno naznanilo o sklenjenem sporazumnem nastopu Češkoslovaške- Rumunije, Poljske in Jugoslavije na genovski konferenci.

PREDKONFERENCA NEVTRALNIH DRŽAV.

Pariz, 15. marca. (Izv.) Iz Skandinavije javljajo: Švedska hoče z ozirom na genovsko konferenco sklicati predposvetovanje nevtralnih držav. Tozadevno so si že izmenjavali misli zunanji ministri prizadetih držav. Tudi Švica se akcije udeležuje.

Razširjenje albanske vstaje

Pariz, 15. marca. (Izv.) Kakor se poroča, so albanski vstaši, ki so pristaši bivše stranke Essada paše, zasedli Drač ter obkolili Tirano. Nekaj članov vlade je pobegnilo v Elbasan. Baje se je tudi Valona pridružila vstašem.

Grška kriza rešena

Gunaris zopet ministrski predsednik.

Pariz, 15. marca. (Izv.) Kakor javljajo iz Aten, je grška ministrska kriza končana. Gunaris je bil zopet imenovan za ministrskega predsednika, bivši pravosodni minister Baltazzi pa za zunanjega ministra. Nova vlada se v pondeljek predstavi zbornici.

ITALIJANSKO POSOJILO AVSTRIJI.

Dunaj, 15. marca. (Izv.) Kakor doznava «Politische Korrespondenz», je tukajšnji italijanski opravnik Auriti danes posetil zveznega kanclerja ter mu uradno sporočil, da se bo Italija udeležila kreditne akcije za Avstrijo z zneskom 70 milijonov lir.

MADŽARSKI MAGNATI ZBIRAJO ZA KARLA.

Dunaj, 15. marca. (Izv.) Tukajšnji madžarski list poroča, da je več madžarskih magnatov izročilo razkralju Karlu darilo dveh milijonov madžarskih kron in da se pogajajo s švicarskimi bankami za darilo Karlovi rodbini v višini 80 milijonov. Na čelu te akcije stoji grof Vladimir Zichy.

CARINE PROST UVOZ ŽIVEŽA ZA MESTA.

Beograd, 15. marca. (Izv.) Ekonomsko finančni komite je danes razpravljal o prehrani pasivnih krajev. Sklenjeno je bilo, da se bo dovolil vsem večjim mestom carine prost uvoz moke in pšenice kakor tudi žitnega semena.

Ljubljanski občinski svet

DRUGI DAN SEJE.

Ljubljana, 15. marca.

Danes se je nadaljevala seja občinskega sveta. Za overovatelja sta bila imenovana obč. svet. Rozman in Ambrožič.

Narodni socialci in socialni demokrati v boju za Orlovski dom!

Klerikalci se očividno zavedajo, da so dnevi gospodstva sedanje črno-modrordeče koalicije že šteti in zato so v zadnjem trenutku predložili svojim zaveznikom narodnim socialcem in socialnim demokratom svoj račun za sodelovanje v koaliciji. Hoteli so dobiti svet za gradnjo Orlovskega doma v Ljubljani in so ga tudi dobili, ne glede na to, da bo imela občina pri tem okoli pol milijona kron izdatkov.

Obč .svet. Pirc je stavil namreč pred prehodom na dnevni red nujni predlog glede regulacije Škofje ulice. Šentpeterski župnik je stavil občini ponudbo, da je župnišče pripravljeno odstopiti občini za regulacijo Škofje ulice del svojega zemljišča, ako občina potem zapre ulico med vojašnico in župniščem in zagradi na svoje stroške svet pred vojašnico. (Na tem ograjenem svetu nameravajo namreč klerikalci postaviti svoj Orlovski dom, na kar so bili narodni socialci še posebej opozorjeni). Večina je priznala nujnost predloga vkljub ugovorom obč. svet. dr. Puca in Turka in ponudbo župnika končno proti demokratskim glasom tudi sprejela. Obč. svet. Rupnik (NSS) je zaman skušal opravičiti nastop narodnih socialcev z izgovorom, da ne gre v tem vprašanju za politikum, ampak za regulacijo Škofje ulice. Videlo se mu je, da sam sebi ne verjame in da zagovarja stvar, ker so pač to zahtevali klerikalci. V doglednem času dobi torej Ljubljana po posebni zaslugi narodnih socialcev Orlovski dom, ograjo pa bo morala napraviti občina.

Nova šola v Kotnikovi ulici.

Občinsk isvet je prešel nato na dnevni red in sklenil, da se zgradi ob Kotnikovi ulici novo šolsko poslopje. Izdatki so proračunjeni največ na 15 milijonov.

Gradnja mrliške veže.

Na Poljanski cesti se na Gestrinovem posestvu zgradi nujno potrebna mrliška veža in dovoli za to kredit v znesku enega milijona kron.

Reorganizacija gasilstva.

Daljša debata se je razvila o vprašanju reorganizacije ljubljanskega gasilstva. Občinski svet se je v principu soglasno strinjal glede nujne potrebe reorganizacije. Demokrati so se izrekli samo proti načinu, kakor si ga je zamislila večina, ker se lahko zgodi, da bo Ljubljana lepega dne brez gasilcev. Na podlagi nasvetov staroste Gasilskega saveza, g. Barleta, je policijsko zdravstveni odsek izdelal reorganizacijski načrt, ki je bil tudi sprejet. Gasilcem se stavijo na razpolago trije mestni avtomobili, ki bodo rekonstruirani, avtobrizgalna pa se kupi od češke tvrdke Smejkal v Smichovu. Dalje se nastavi z ozirom na slabe finančne razmere samo osem stalnih občinskih gasilcev, ki bodo podrejeni požarnemu ravnatelju g. Barletu in požarnemu nadzorniku g. Hojanu. Mestni dom se čimprej izroči svojemu prvotnemu namenu in porabi mala dvorana za gasilce.

Kar se tiče debate, naj omenimo samo, da si je dovolil obč. svet. Rupnik, ki hoče sicer vedno fungirati kot nekak pomirjevalec situacije, prav neokusne osebne napade na obč. svet. Turka, ki je celih 22 let požrtvovalno deloval na gasilskem polju.

Mestni zastavljalnici je bilo v svrho povišanja obratne glavnice dovoljeno najeti pri Mestni hranilnici posojilo v znesku enega milijona kron. O rentabilitetl zastavljalnice se je razvila kratka debata, v kateri je obč. svet. dr. Triller naglašal, da ne sme biti naloga zastavljalnice, da bi delala čim večje dobičke, ampak da v prvi vrsti pomaga bednejšim slojem.

Občinski pokojninski zaklad se razširi tudi na uslužbence mestne zastavljalnice.

Pravilnik za poslovanje kuratorija Mladike je bil odobren, nakar je bil dnevni red izčrpan.

Promenadni koncerti.

Na nujni predlog obč. svet. Freliha je bilo sklenjeno, da naj stopi magistrat v svrho zopetne uvedbe promenadnih koncertov v stike z vojaško godbo, s kavarnarjem Krapežem pa glede odkupa godbenega paviljona, ki se postavi potem na primernem prostoru.

Obč. svet. Bajželj je predložil samostalni predlog, ki pozivlja mestni magistrat, naj posreduje pri ravnateljstvu državnih železnic, da se vagoni na kamniški progi ne bodo premikali in izmenjavali samo proti severu, vsled česar je prevoz na Kavškovi cesti v Šiški skoro vsako uro zatvorjen. Napravi naj se eventualno nad tirom lesen most za pasante z izhodom v Sv. Jerneja ulico, kakor ga je napravila Južna železnica na Dunajski cesti.

Ob 20. uri je župan zaključil javno sejo.

TAJNA SEJA.

Obrtne zadeve.

Prenos gostilniške koncesije Mariji Lekše iz Hradeckega vasi 76 na Resljevo cesto 12 in Minki Bevc z Dunajske ceste 4 v barako na Bleiweisovi cesti.

Gostilniške koncesije se podele: Karolu Košak za nedoletno Štefanijo Ženko na Hradeckega cesti 76; Ani Turk v Streliški ulici 22, Ivanu Kosmatin v Spodnji Šiški 22 in Tobiji Pezdir na Ižanski cesti 7.

Koncesija za prodajo mleka se podeli Francu Krištof na Sv. Petra nasipu 59 (tudi prodaja jajc), Alojziju Olitčič na Stareme trgu 22, Lizi Kemeter na Celovški cesti 33.

Dalje se podeli koncesija za akumulatorsko obrt Ivanu Hebein, Tržna ulica 85; za krovsko obrt Produktivni zadrugi kleparjev; za trgovino z deželnimi pridelki Lovru Gradnik na Dolenjski cesti 64; A. Fakinu in Dragu Čeferin na Dunajski c. 36 in Nickelsbacher & Smerkolu na Dunajski c. 33; za manufakturo na debelo Francu Brumat, Mestni trg 25, Francu Tomažič, Resljeva cesta 2 in Ivani Bahovec, Sv. Jakoba trg 7; za podkovsko obrt Francu Barič, Konjušna ulica 13; za prevažanje oseb z motornim obratom delniški družbi «Jugoauto» in koncesija za trgovino z živino «Centralni vnovčevalnici za živo in zaklano živino».

Uradniška imenovanja.

Ing. Poženel se imenuje stavbnim svetnikom, mestni gozdar Vinko Metlikovič pa se stalno namesti v X. činovni razred.; stalno se nastavi tudi paznik Karl Štrukelj. V X. činovni razred se kot magistratna nadoficijala pomakneta Ivan Koleša in Albert Derganc.

Pri *mestni zastavljalnici* se pomaknejo R. Est v VIII. čin. razr., Fr. Poljšak v IX. in R. Juvan v X. čin. razr., cenilcu A. Vavpotiču pa se dovoli posebna doklada.

Razne zadeve.

Dr. Demšar javlja svoj izstop iz mestne službe, kar se vzame na znanje s sklepom, da se izreče dr. Demšarju zahvala za njegovo dosedanje delovanje. Njegovo mesto se razpiše za pogodbeno.

Pravila «Mestne hranilnice» se deloma izpremene v toliko, da se razširi delokrog hranilnice na menice in tekoči račun, drugi izpreminjevalni predlog pa se vrne upravnemu odboru Mestne hranilnice.

Občinske ustanove za obiskovalce obrtnih šol se podele Heleni Hribarjevi in Silvi Mencingerjevi po 200 kron, Danici Resnikovi, Josipini Brodarjevi, Olgi Hribarjevi in Mariji Žvanovi po 100 kron.

Gledališče

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Četrtek, 16. marca: Dramska predstava v opernem gledališču. Izv.
Petek, 17. marca: «Hamlet». E.
Sobota, 18. marca: «Maryša». C.
Nedelja, 19. marca: «Hamlet». Izven.
Ponedeljek, 20. marca: «Prekrasne Sabinke D.
Torek, 21. marca: Zaprto.

Opera.

Četrtek, 16. marca: Dramska predstava «Žlahtni meščan». Izv.
Petek, 17. marca: Zaprto.

Po beograjski konferenci

V Beogradu so se vršila pogajanja držav male antante in Poljske o skupnem nastopu na genovski konferenci. Oni, ki trdno upajo, da se iz tega razvije formalna četverozveza, sicer ne morejo dovolj hitro pričakati izpolnitve svojih želja, toda da njihove nade niso neupravičene, o tem pričajo domala vse oficijelne in neoficijelne izjave iz glavnih naših političnih središč.

Skoro istočasno se vrše v Varšavi posvetovanja baltiških držav, ki imajo istotako za cilj dosego skupnega nastopa na zunaj.

Kaj je sedaj enostavnejše nego da razmišljamo o možnosti, da se na obeh področjih poskusi večjih zvez posrečijo in da se tako nastali dve zvezi medsebojno približata ali celo strneta. To je možnost, pravimo, ki se nekaterim zdi tako verjetna, da govore o bodoči zvezi malih srednjeevropsko-balkansko-baltiških držav.

Predno bi poskusili govoriti o vseh tozadevnih skeptičnih pomislekih, naj opozorimo le na eno, na osnovno vprašanje, ki nam nastaja ob teh dalekosežnih perspektivah.

Ta velika zveza malih bi bila položena na široko med Rusijo in Nemčijo. Obe ti dve državi pa se nahajata danes v stanju nenormalnega ponižanja; njiju današnja politična moč nikakor ne odgovarja oni notranji sili, ki jo predstavljata ruski in nemški narod. Prav tako absolutno gotovo pa moramo računati, da je ta nenaravna slabost samo začasna in da se mora prej ali slej umakniti novemu razmahu, odgovarjajočemu značaju velike velesile.

Ni seveda nujno potrebno, da se postavita ti dve državi v sovražno razmerje do razkosane srednje Evrope, povezane v veliko skupno zvezo, toda na obe strani je ostalo toliko nerešenih vprašanj ali vsaj načetih sporov, ki dajo sami po sebi sklepati na možnost in verjetnost bodočih zapletljajev. Na to bi kazala tudi politična tradicija, ki je v tem oziru zelo poučna. V tem slučaju bi iskala nova srednjeevropska antanta zveze na primer s Francijo, ki je v tem oziru naraven zaveznik take kombinacije.

Dokler računamo z mirnim razvojem stvari v Evropi, je taka mala antanta zelo primerna in vsekakor v največji meri življenja zmožna. Upajmo, da bo tak položaj še dolgo vladal na svetu in da se bomo v bodoči, recimo deseterozvezi, dobro počutili. Kadar pa bi se položaj spremenil, kakor smo zgoraj razmotrivali, tedaj bi prišla vsa stavba v labilno stanje in vprašanje je veliko, če bi se kljub temu obnesla in obdržala. Kakor hitro bi nekateri člani nove zveze smatrali svojo pozicijo bolje zavarovano v zvezi bodisi z Nemčijo ali Rusijo, tedaj bi nastopil kritični stadij. Vse to pa seveda za enkrat še ne more biti aktualno.

Politične beležke

+ **Pokvarjenost.** Zadnjo sejo ljubljanskega občinskega sveta so nekateri temni elementi porabili, da s hujskanjem in z nečuveno lažjo zopet razplamtevajo politične strasti. Na čelo se je tem ljudem postavil «Slovenec», ki nečuveno napada dr. Žerjava, da je on odbil neko intervencijo župana Periča, češ, «država v korist Ljubljane ne bo storila načeloma ničesar, dokler bo na magistratu koalicija. V svojo žalost je župan tudi izvedel, da država ne bo prispevala k regulaciji Ljubljanice, ker ta ne teče skozi Srbijo.» Glasilo slovenske duhovščine si je danes dovolilo uvodnik, kakor smo jih kljub znani pisavi tega lista in njegovega večernega izdanja le v manjšem številu čitali od Štefetovih časov sem. G. dr. Žerjav je odklonil intervencijo, ker je več kot čudno, da se obrača koalicija nanj, dasi ima dovolj svojih poslancev v parlamentu, in tem bolj čudno, ker so ga glasila te koalicije vedno brez stida in brezvestno izza plota napadala ter so mnogi njihovi pristaši iz slepega političnega sovraštva proti njemu pričeli ostudno obrekovalno kampanjo od beznice do beznice, od shoda do shoda, celo od mize do mize, od osebe do osebe. Takrat pa, kadar treba pomagati, takrat naj od vseh teh obrekovani in zahrbtno opljuvani dr. Žerjav zastavi svoj vpliv, da doseže nekaj, kar bodo isti njegovi obrekovalci in njihova časopisja razbobnali po Ljubljani kot svoj uspeh, po najnovejšem Hohnjec-Brandnerjevem receptu? To je dr. Žerjav povedal ljubljanskemu županu in obenem mu je povedal, kako globoko je prepričan o nemoralnosti magistratne koalicije protinaturnega konkubinata marksistične socijalistične stranke z rimsko-klerikalno, ki sta se našli na temelju iz peska. Da pa «Slovenec» hujska radi «Ljubljanice, ki ne teče skozi Srbijo», je razumljivo. Kdor je poprej hujskal «Srbe na vrbe», tudi sedaj ne more drugače, pa če se še tako pretvarja. G. škof je lahko ponosen na svoj list.

+ **Popolno nesposobnost** dokazuje vsak dan ljubljanska mestna «koalicija sovraštva». Doslej je magistratna večina znala le davke poviševati, doklade določati, stvarnega pa ni nikjer nič napravila. Kjer je kaj poskusila, je prijela narobe. Pač pa je hotela graditi palače, za «Orle» je darovala mestno zemljišče na škodo občini, in nekaj drugih takšnih strankarskih zadev je poskušala. Malo, prav malo pametnega so se lotili, in tam, kjer je stvar bila dobra, so bili sklepi soglasni, s sodelovanjem demokratov. Redkokateri sklep je bil sprejet od premenjene večine, proti klerikalni volji, kajti zlasti NSS je vedno pokazala, da mora slepo parirati klerikalcem. Zakaj, to ve ona sama. Kadar pa je kdo od njenega zastopstva še imel kaj hrbtenice, je dobil takoj na to lekcijo, kakor šolarček, in je moral biti vesel, da ni bilo brezovke. Takšno zastopstvo ima danes Ljubljana, in temu primerno je tudi mestno gospodarstvo. Blata je desetkrat več ko prej, dolgov pa čez strehe.

+ **«Kuhnding».** S to psovko odgovarjajo Peskovci «Jutru», ki je polemiziralo z bedastmi izvajanji Peskovega organa. Napad velja g. dr. Žerjavu, ki je odsoten in bolan, in mu očita, da je pokojna njegova mati imela priimek, ki je nekoliko sličen (Kündig), in iz katerega so Peskovci skovali to psovko. Z njo hočejo vzbuditi mnenje, da je g. dr. Žerjav — židovskega rodu. Ne polemiziramo s to posurovelo besedo. Samo konstatiramo, da sta te vrste polemike proti mrtvim vpeljala škofovo glasilo «Slovenec» z «Novim časom» in Peskov, Brandnerjev in Deržičev organ «Jugoslavija».

+ **Primorce preganjajo** iz Ljubljane klerikalci. Znani Pirc se je v občinskem svetu predrznil reči g. dr. Pucu, da «uživa v Ljubljani gostoljubnost». Primorci, ki smo se iz Trsta, Gorice, Postojne in drugih krajev nesrečne neosvobojene domovine preselili v Ljubljano, jemljemo na znanje besede klerikalnega obč. svetnika in orlovskega načelnika. Sedaj nam je ta odlični funkcijonar SLS vsaj jasno povedal, kar smo že itak vedeli, kar pa je stranka doslej tajila. Jemljemo tudi na znanje, da se NSS nahaja pod pantoflijem Pirčeve stranke in da je glasovala za telovadišče tistih Orlov, kojih predsednik nas podi iz Ljubljane. Takšne nepremišljeno izgovorjene besede gredo od srca in nam dokazujejo, s kom imamo opravka.

Po svetu

— **Nove ameriške zahteve pri zaveznikih.** Amerika je pred par dnevi zahtevala od zaveznikov povrnitev stroškov za vzdrževanje ameriških zasedbenih čet ob Renu od maja 1921 do maja 1922 v znesku 32 milijonov dolarjev.

— **Katastrofalen finančni položaj graške občine.** Iz Gradca nam poročajo, da se je finančna kriza mestne občine Gradec tako poostrila, da dne 1. marca mestna blagajna sploh ni mogla izplačati plač mestnim uslužbencem. Še-le koncem tedna so prejeli uslužbenci tretjino svojih prejemkov. Da se sanira ta nevzdržni položaj, se poda prihodnj teden predsedstvo mestne občine graške na Dunaj, da pri finančnem ministrstvu izposluje potrebne ukrepe.

— **Razvoj meščanskih šol na Slovaškem.** Leta 1918/19 so otvorili na Slovaškem 113 razredov in 44 paralelk meščanskih šol, v katerih sta bila 5602 učenca. Letos imajo na Slovaškem 439 razredov in 118 paralelk meščanskih šol in 24.677 učencev. Meščansko-šolskih učiteljev je na Slovaškem 838.

— **Smrt najstarejšega človeka.** «Temps» poroča, da je te dni umrl v Parizu George Chamelune, ki je bil najstarejši človek na svetu. Doživel je 134 let.

Prosveta

NOVI UPRAVNIK MARIBORSKEGA GLEDALIŠČA.

Kakor nam poročajo iz Maribora je naposled po dolgem oklevanju vendarle rešena kriza v vodstvu mariborskega gledališča. Za upravnika je imenovan vodja obmejne železniške policije v Mariboru g. dr. Radovan Brenčič, ki bo imel ob strani gledališki sosvet, v katerem so gg. župan Grčar, Ivan Kejžar in Karl Skapin.

Novi upravnik dr. Brenčič je rodom iz Celja, sin znanega narodnega odvetnika. Že v domači rodbini je dobil temeljito glasbeno izobrazbo, ki jo je potem tekom svojih študij na gimnaziji v Celju in univerzi na Dunaju vsestransko poglobil in razširil. Ravnotako je bil v Celju v predvojni dobi, v kolikor so mu pač razmere dopuščale, vedno med najagilnejšimi delavci pri Dramatičnem društvu. Med vojno je prišel v italijansko ujetništvo in od tam kot dobrovoljec na solunsko fronto. Kmalu po preobratu je bil, kakor več njegovih tovarišev dobrovoljcev, sprejet v službo obmejne policije, kjer mu je bilo poverjeno eno najtežjih in najodgovornejših mest — mariborski obmejni komisariat.

Širši javnosti do danes dr. Brenčič ni bil mnogo znan, ker je živel le svoji službi in ožjemu krogu. Oni pa, ki ga poznajo, so uverjeni, da je imela pokrajinska uprava srečno roko, ko mu je poverila vodstvo mariborskega gledališča. S podporo vseh, ki jim je na srcu obstoj tega kulturnega zavoda na naši obmejni postojanki, se bo novemu upravniku gotovo posrečilo, ustvariti gledališču eksistenčno podlago.

• • •

«Prosveta», glasilo slovenskih kulturnih društev v Italiji. Leto I. Štev. 1. in 2. Vsebina: Naši cilji. — Jos. Jurca: Analiza Gregorčičevih poezij. — M. Č-t-č: Vinku Engelmannu v trajen, hvaležen spomin. — Vinko Vodopivec: Tamburaški zbor. — Kaj mora pevec vedeti? — O pevovodstvu. — Manjše ljudske knjižnice. — Društveno gibanje. — Sport. — Književnost.

Cecilijino društvo v Ljubljani priredi v četrtek dne 16. marca 1922. ob pol osmih zvečer v stolnici cerkven koncert s sporedom: 1.) Krygell: Slavnostna predigra (orgle), 2.) Premrl: «Maša v čast sv. Jožefu» za zbor, orkester in orgle, 3.) Bossi: Elevation (orgle), 4.) Kimovec: «O sveta večerja», «Raduj nebeška se kraljica», 5.) Bossi: Allegretto (orgle), 6.) Premrl: Tri cerkvene pesmi, 7.) Guilmant: «Finale iz I. sonate» (orgle), 8.) Kimovec: «Gradual sv. Cecilije, Premrl: «Gradual za Veliko noč». — Orgelske točke izvaja Stanko Premrl, ostale stolni pevski zbor in godba dravske divizije. Dirigira dr. Fr. Kimovec.

Novo gledališče v Beogradu. Upati je, da bo beograjsko gledališče dovršeno do druge polovice maja. Svečana otvoritev se vrši začetkom junija.

Dr. Wildgans je umaknil svojo ostavko kot ravnatelj «Burgtheatra» na Dunaju.

Sokolski vestnik

Sokolom v Ljubljani in okolici. Priprave za I. jugoslov. vsesokolski zlet so v polnem tiru. Posamezni odseki deluje-jo, potrebno je pa še veliko število sodelavcev. Pozivljamo vse brate in sestre ljubljanskih sokolskih društev in sokolskih društev v okolici Ljubljane, da se čimprej javijo v zletni pisarni za sodelovanje v raznih odsekih. Dolžnost vsakega Sokola je, da pri zletu aktivno sodeluje. Predvsem se naj javijo za delo v raznih odsekih. oni bratje in sestre, ki ne telovadijo. Vsakdo pa, ki se prijavi in sprejme določeno delo, mora poverjeno nalogo izvršiti točno in vestno. Zdravo!

Starešinstvo Jug. Sok. Saveza.

Sokolska župa Ljubljana I. Župno predsedstvo poziva vsa društva ljubljanskega okrožja, da se v čim večjem številu udeležijo pogreba brata Janka Kovačiča. Čas in kraj zbiranja je posneti iz poziva Sokolskega Saveza.

Sokol I. v Ljubljani objavlja: Kruta, neizprosna smrt nam je ugrabila našega dobrega neumorno delavnega brata Janko Kovačiča. Pogreba, ki se vrši v četrtek ob pol 16. uri se udeležimo korporativno v kroju. Zbirališče Narodni dom ob tričetrt na 15. Brate in sestre pozivljamo, da se pogreba udeleže v čim največjem številu. — Odbor.

Umivaj se zvečer!

K organizaciji pomladka Rdečega križa.

Stara je resnica, da najmanj razmišljamo o stvareh in opravkih, katere vidimo in vršimo dan za dnem. Od nekdaj smo bili navajeni umivati si vsako jutro obraz, ušlja, vrat in roke. Tako nas je učila mati, tako so nas vzgajali v šoli, in brez premisleka učimo tako tudi našo deco.

Dobro in umestno je, da pridemo sveži in snažni na svoej dnevne opravke; spodobi se, da se podamo očiščeni in dostojni v družbo. Hvalevredno je, da učitelji vzgajajo mladino v dostojnosti, snažnosti in čistoti. Vsa ta vzgoja pa je postavljena na podlago, ki ne more imeti vselej ugodnih posledic. Povdarja se preveč zunanjost, uči se mladino, da naj spričo drugih ljudi skrbi za ugoden utis. Navajamo k lepotičju, ker ne upoštevamo notranje vrednosti čistote ali vsaj, ker ji dejanski ne pomagamo do nezavestne veljave.

Miss Ada Palmer se mudi baš te dni med nami, da vpelje ‚borbo za dobro zdravje', da začne igro «Zdravje» na naših osnovnih šolah. Ne moremo biti dovolj hvaležni požrtvovalni Američanki in ameriški organizaciji Rdečega krža, ki sta sprožila pri nas pereče vprašanje *zdravstvene vzgoje* naše mladine.

Toda če započnemo nekaj novega, moramo gledati da ne obdržimo zastarele nauke mej novimi, ki so zgrajeni na jednotni podlagi. Zdravstvena pravila hočemo učiti mladino, zato morajo tudi vsi stavki biti zdravstveno utemeljeni. Pravila morejo biti nepopolna in pomanjkljiva, ne smejo pa biti napačna!

Mej zdravstvenimi pravili najdem stavek, da si *vsako jutro* umij otrok obraz, ušesa, vrat, roke. To je *zastarel in nezdravsten nauk*, katerega smo se držali v dobi, ko smo se umivali radi drugih ljudi, ko se je naša deca vzgajala kozmetično in ne higijenski.

Napačno se mi zdi to pravilo radi tega, ker je v stanu zmanjšati notranjo, zdravstveno vrednost čiščenja zob s krtačico zjutraj *in zvečer*, ali umivanju rok pred *vsako* jedjo. Kakor naj bi umivanje obraza zjutraj bilo dokaz učitelju, da je otrok snažen, in da se briga za čistoto, tako bo otrok očistil roke le, če se bo nadejal kontrole, si čistil zobe le zjutraj pred šolo. In starši? Če imajo smisel za zdravstvene stvari, bodo sodelovali, otroke navajali k izvrševanju temboli, čimbolj so ti zdravstveni predpisi dosledni. Če pa nimajo smisla, nanje itak ne moremo računati. In vzgoja otrok bo imela zdravsten pomen tudi v tem slučaju le tedaj, kadar bo v svojih temeljih jednotna, kadar bo bazirala res na strogo zdravstvenih principih.

Z umivanjem rok pred vsako jedjo in tudi tedaj, če roke niso *vidno umazane* zahtevamo od vsakega, zdravstveno slabo- ali nepoučenega človeka, nekaj težko razumljivega. Zahtevamo pa nekaj *higijenskega*, in navada udomači tudi nerazumljive in nerazumljene stvari.

Če upamo, da bomo prodrli s tem higijenskim pravilom, se moramo nadejati še bolj, da se bo udomačilo pravilo: *«Umivaj se zvečer vsak dan, predno greš v posteljo, glavo in roke»*. Prav nič ni težko dopovedati vsakomur, da ni radi postelj-nega perila dobro, da gre neumit v postelj, ker se je po dnevu umazal, naprašil, ker tudi ne gre v dnevni obleki spat, ker si tudi preobleče zvečer dnevno perilo.

Da je tudi zdravju prikladneje, če ne zbiramo v svojih postelijah nesnažnosti celih tednov, če ne prebijemo še tisti del dneva oz. noči v sredi najrazličnejših kužnih kali, katerih se tekom dela in službe ne moremo otresti, bo tudi lajiku v zdravstvenih vprašanjih lahko razumljivo.

In pravilo večernega umivanja je res zdravstveno utemeljeno, kakor sem jaz že skušal tudi v svojem pravkar izišlem zvezku Tiskovne zadruge: Boj naleziljivim boleznim — dokazati. (na strani 27. in 28.). O predpisu: umivaj se zjutraj tega ne moremo trditi.

Osvežuje, utrjuje lahko, očisti tudi jutranje umivanje, zato je moremo obdržati. A le *poleg večernega!* Glavno zdravstveno pravilo v tem oziru pa ostane: Umivaj se temeljito zvečer!

Potrebno se mi je zdelo opozoriti na ta nedostatek, na to higijensko napako v zdravstvu merodajne faktorje. Dolžnost čutim priobčiti jo naši javnosti, ker resno in smiselno ter s trdno vero na uspeh mora biti započeta akcija pomladka Rdečega križa, kateri želimo in od katere pričakujemo velikih uspehov.

Pot je še dolga, naporna, uspehi v daljavi. Naše delo zdravstvene vzgoje se ne sme omejiti na pomladek, mora segati tudi med vzgojevalce, mora pronicati v narod.

Temeljna misel pa ne sme biti pozabljena!

Dr. Tičar.

Domače vesti

* **Kralj Aleksander na sokolskem zletu v Ljubljani.** Minister za poljedelstvo gosp. Ivan Pucelj je na prošnjo Sokolskega Saveza naprosil kralja Aleksandra, da se udeleži vsesokolskega zleta, ki se vrši letos meseca avgusta v Ljubljani. Minister je v avdijenci kralju omenil, da pridejo na ta zlet vsi jugoslovanski Sokoli in da se v impozantnem številu udeleži zleta tudi češkoslovaški Sokol. Kralj Aleksander je obljubil, da pride s kraljico Marijo v Ljubljano in da bo prisostvoval sokolskim prireditvam.

* **Novinarski kongres v Subotici.** Kakor je sedaj definitivno določeno, se vrši drugi redni kongres Jugoslovanskega novinarskega udruženja v dneveih od 24. do 26. maja v Subotici. Dne 27. maja obiščejo udeležniki kongresa Sombor, dne 28. maja pa Novi Sad.

* **Poletni čas v Jugoslaviji.** V ministrstvu za socijalno politiko se vrši te dni konferenca, ki bo razpravljala o vprašanju, ali naj se uvede letos v naši državi letni čas ali ne. Mnenja si zelo nasprotujejo. Za uvedbo letnega časa govore v prvi vrsti prometni oziri na naše sosede, ki so se večinoma že vsi odločili, da obdrže to vojno zasilno odredbo še tudi letos.

* **Izplačilo uradniških draginjskih dodatkov dne 1. aprila.** Ker je že objavljen zakon o dodatkih uradnikom in državnim uslužbencem, je finančni minister vsem državnim blagajnam naročil, da na podlagi tega zakona izplačajo uradnikom dodatke dne 1ega aprila.

* **Šolske listine se izdajajo le v državnem jeziku.** Višji šolski svet za Slovenijo je odredil, da se smejo izdajati odslej duplikati šolskih listin, te je izpričevala, šolska naznanila, odpustnice itd. le v državnem jeziku.

* **Seljaški davek za Radićevo akcijo.** Iz raznih krajev Hrvatske prihajajo poročila, da blokaško vodstvo vodi med kmetskim prebivalstvom veliko akcijo ter zbira denar in podpise za genovsko konferenco. Denar potrebuje vodstvo za «potne stroške», podpise pa je treba za memorandum, v katerem se prosi, «da se pred poštenim evropskim narodom izreče sodba, da gas reši te sužnosti.» Tako pravijo v pismih, ki jih vodstvo bloka širi od vasi do vasi. V selu Gušče je bil te dni aretiran načelnik tamkajšnje organizacije Radićeve stranke, ker je nabiral denar «za potne stroške predsednika Radića, ki gre v Genovo, da osvobodi Hrvate.» Pri aretirancu so našli okoli 2000 kron, katere je bil že nabral med seljaki. — Treba je, da oblasti energično posežejo vmes in ustavijo to izdajniško roboto. Treba je to že zaradi tega, da zaradi te «akcije» blokaškega vodstva ne bo zopet trpelo zapeljano ljudstvo, dočim gospodje pri blokaškem vodstvu ostanejo lepo skriti in pobirajo kmečke grošе za «potni trošek v Genovo».

* **Krematorij v Beogradu.** V Beogradu se je osnovalo društvo «Oganj», ki si je nadelo nalogo, da zgradi v Beogradu krematorij. Društvo se je obrnilo na reparacijsko komisijo v Nemčiji s prošnjo, da mu preskrbi potrebne aparate za sežiganje mrličev v vrednosti pol milijona dinarjev.

* **Z NSSarskega shoda v Ptuju** nam poročajo: NSS je imela v nedeljo v Ptuju svoj shod. Udeležba ni bila baš velika in med navzočimi so bili večinoma pristaši JDS. Na shodu je govoril poslanec Deržič. Med drugim je čisto nestvarno kritiziral takoimenovani trošarinski pravilnik in nazadnje si je dovolil ta gospod na neupravičen način kritizirati tudi službovanje finančne kontrole. Značilno za g. poslanca, kako on obvlada naše službene predpise, je, da on niti pravilnega našega naslova ne vé. Čenčal je o «finančni straži», češ, «pri vsakem sodu stoji en financar in ugotavlja z uro v roki, koliko alkohola se stoči», kar pa nikakor ne odgovarja resnici. Poslanec Deržič morebiti pozna razmere pri železnici, o naših službenih razmerah pa nima niti pojma in z ogorčenjem zavračamo njegovo bujskanje. Ptujski zaupniki NSS so bili naravnost perpleks, ko je Držič začel napadati finančno kontrolo, ker oni vedo, da ista ni bila zadnja, ki je NSSarjem pripomogla do njihovih mandatov. Ali «osel gre samo enkrat na led.» Za Deržičevo brezobzirnost imamo samo en odgovor, in sicer: odpad od te stranke, ker sedaj smo na jasnem, kaj ima državni, oziroma javni nameščenec od te stranke pričakovati. — Financar.

* **Zrelostni izpit na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.** Na oddelku: višja stavbna šola se je vršil prvi zrelostni izpit dne 4. marca. K izpitu se je priglasilo vseh 12 obiskovalcev zadnjega (8.) semestra, med njimi dve učenki. Uspeh je bil jako ugoden, kajti vsi so prestali maturo z dobrim, deloma izvrstnim izidom, in sicer: Battelino Angelo, Dolenc Janko, Hilbert Zdenko, Jelinek Franc (z odliko), Kochova Ruša (z odliko), Koprivec Milan (z odliko), Martinčeva Marija (z odliko), Medved Ivo (z odliko), Rožman Ivan (z odliko), Samsa Stanko, Spinčič Ivo in Zupan Miroslav.

* **Iz «Uradnega lista».** «Uradni list» pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja v štev. 24 «Zakon o specialnih kmetijskih šolah» in «Zakon o ustroju državnih kobilarn.»

* **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** V tednu od 5. do 11. marca se je v mestni občini ljubljanski narodilo 36 otrok, umrlo pa je 13 moških in 11 žensk, skupaj torej 24 oseb. Kot smrtne vzroke navaja uradni izkaz v štirih slučajih jetiko, v štirih srčno hibo, v treh pljučnico, v treh življenjsko slabost, v enem zastrupljenje rane, v osmih slučajih druge naravne smrtne vzroke, v enem pa slučajno smrtno poškodbo. Prijavljene so bile štiri osebe, ki so obolele na nalezljivih boleznih in sicer 2 za škrlatico, po 1 za davico in otročiško vročico.

* **Tiskovna pravda.** Pri mariborskem okrožnem sodišču se vrši dne 18. marca tiskovna pravda proti odgovornemu uredniku «Marburger Zeitung» in proti odvetniškemu koncipijentu dr. Kupniku kot piscu neke kritike o postopanju orožništva.

* **Gradbena delavnost v Ljubljani.** Od leta 1919 pa do zime 1921 je bilo v pomeriju mesta Ljubljane zgrajeno 42 novih poslopij. Dvaindvajset novozgrajenih poslopij je že uporabnih, drugih dvajset pa se letos izroči svojemu namenu. Ker je vreme ugodno, se tudi letošnja gradbena sezona v kratkem prične.

* **Načrti administrativnega poslopja delavske zavarovalnice zoper nezgode in okrajne bol. blagajne v Ljubljani so od** 16. marca do vštevši 21. marca razstavljeni v poslopju teh. fakultete (poleg obrtne šole) v sobi št. 20, in sicer vsak dan od 2. do 6. ure popoldan. Vstop vsakomur prost.

* **Obrtna razstava v Celju.** Pripravljalna dela za letošnjo obrtno razstavo v Celju, ki se vrši od 12. do 22. avgusta, lepo napredujejo. Pred vsem je zasiguranega okrog 6000 kvadratnih metrov razstavnega prostora in to v 24 sobah mestne osnovne šole v Celju, v telovadnici «Sokola» in na dvorišču. Poslopje je, kakor nam poročajo, kar najmodernejše urejeno, prostori visoki in svetli, kakor nalašč za razstavne namene. Odbor je nadalje razpisal natečaj za razstavni plakat, katerega so se udeležili razni celjski risarji. Tri najboljša dela, ki so dobila nagrade, se te dni razstavijo pri Goričar-Leskošku v Celju. Sestavljen je tudi že razstavni red in se v prihodnjih dneh s prijavnicami vred razpošlje. Udeležitev k razstavi, je prijaviti do dne 1. maja 1922. Razstave se lahko udeležijo obrtniki, industrijalci in trgovci v prvi vrsti iz Slovenije, pa tudi iz vse naše države.

* **Razpust društev.** Društva: Krščansko-socialna ženska zveza v Ljubljani; Društvo za osnovanje in zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani; Ortsgruppe Laibach des Verbandes der Maler, Anstreicher und Lakierer Oesterreichs; Ortsgruppe Laibach des Verbandes der Schneider in Ortsgruppe Laibach der Gewerkschaft der Lederarbeiter Oesterreich-Ungarns se razpuščajo, ker že več let ne delujejo in nimajo pogojev za pravni obstoj. Istotako je pokrajinska uprava razpustila društvo «Der landwirtschaftliche Leseverein in Rosswein» (Razvanje pri Mariboru), ker zaradi pomanjkanja članov ni bilo več pogojev za obstoj tega društva.

* **Vse Jožice** prosi Kolo jugoslov. sester: Dne 19. marca boste godovale. Ta krat vam bodo prinašali za god tudi cvetic. Sprejmite jih, toda le pod pogojem, da bo šopku pridejan tudi šop sreč. Pepčkom pa voščimo 100 sreč in jim ponudimo v nakup 100 sreč.

* **Statistika bolnic v Dalmaciji, Črni gori in Vojvodini.** V Dalmaciji imamo 4 bolnice. Tri bolnice (Split, Dubrovnik, Šibenik) so v državni upravi, a ena (v Drnišu) je v privatnih rokah. Bolnice imajo skupno 5332 postelj. V Črni gori se nahaja 6 bolnic (Cetinje, Podgorica, Nikšič, Kolašin, Plevlje in Peč). Bolnikov lahko leži v teh bolnicah 2464. V Vojvodini pa je vsega skupaj 11 bolnic s 14.159 bolniki. Vzdržavanje vseh teh bolnic stane državo približno 21 milijonov kron.

* **Iz Črnomlja nam poročajo:** Črnomeljski Sokol nam je s svojim naraščajem pripravil v soboto 11. in v nedeljo 12. marca dva prav zabavna večera. Šolska mladina, ki pripada naraščaju, je uprizorila oba večera prav dobro nekaj prav ljubkih igrokazov, ki so uspeli nad vse naše pričakovanje. Posebno nam je ugajala končna krasna, živa slika, v kateri so otroci z deklamacijo in petjem slavili našo novo državo in junake, ki so prelili zanjo svojo kri. Na splošno zahtevo so jo morali ponoviti. Vsi otroci so vrlo izvedli svojo nalogo, posebno ljubko in naravno je igrala mala Milenka, ki nam še mnogo obeta. Hvala vrlemu učiteljstvu za trud in požrtvovalnost pa tudi gdč. Veisovi za spremljanje petja na glasovirju. Ne pustite pa nas predolgo čakati do nove prireditve.

* **Smrtne obsodbe v Šibeniku.** Porotno sodišče v Šibeniku je dva tihotapca, ki sta lani zavratno umorila orožnika Smoljanoviča, obsodilo na smrt. Na smrt je bila obsojena tudi Antonija Pekas, ki je svojega moža, ko je lovil ribe, sunila v morje ter ga tiščala v vodo, dokler ni utonil.

* **Priporočljiv mesar.** Mesar N. v Mariboru je priporočljiv človek v svoji obrti. Kupil je namreč te dni od nekega posestnika crknjeno kravo in jo hotel kot sveže meso prodajati v mesnici. Ko pa je kravo peljal ponoči na vozu z listjem pokrito v Maribor, je straža pregledala voz in konstatirala kako zalogo vozi mesar za svoje odjemalce v Mariboru. Mesar bo izročen sodišču in splošno prevladuje mnenje, da se mu bo zaradi njegovega postopanja odvzela koncesija.

* **Samomor.** Kakor poročajo iz Sombora, se je tamkaj v svojem stanovanju ustrelil upokojeni profesor višje trgovske šole Rajkovič, star 70 let. Vzrok samomora ni znan.

Objave

* *Pokrajinski zbor «Jugoslovenske Matice» v Ljubljani.* Pokrajinski odbor prosi vse delegate podružnic, ki potujejo k pokrajinskemu zboru v Maribor, kateri se vrši v nedeljo dne 19. t. m. točno ob desetih dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru, da se tega zborovanja sigurno udeleže. S seboj naj vzamejo že doposlane izkaznice pokrajinskega odbora, ki jim dovoljujejo vstop v zborovalno dvorano, oziroma na podlagi katerih imajo vozne olajšave na progah Južne kakor tudi na progah državne železnice. Vozni listki, kupljeni za pot v Maribor, veljajo tudi za potovanje nazaj. Preskrbeti jim je le v Mariboru med glavnim zborovanjem pri glavnem tajniku tozadevno potrdilo na izkaznico. — Nasvidenje v Mariboru!

* *Javno predavanje «Splošnega ženskega društva» v Ljubljani* se vrši dne 16. t. m. ob osmih zvečer v Mestnem domu. Predava gdč. Al. Štebi «O razvoju ženske volilne pravice». Prostovoljni doneski dobrodošli!

* *Društvo «Soča» v Ljubljani* naznanja svojim članom in prijateljem društva, da bo g. skladatelj Emil Adamič svoje predavanje o doživljajih v ruskem ujetništvu nadaljeval v soboto dne 18. t. m. ob pol devetih zvečer v salonu hotela «Lloyd».

* *Občni zbor «Vrtnarske šole»* je dne 20. t. m. ob osmih zvečer v dvorani slovenskega trgovskega društva «Merkur» v Ljubljani, Gradišče 17/I.

* *Izpiti za mojstre lesnih in kovinskih obrti* se vrše na Tehniški srednji šoli v Ljubljani odslej redno v drugi polovici meseca maja in novembra. Prošnje je vlagati vsaj en mesec preje pri šolskem ravnateljstvu.

* *Sokol Ložka dolina* priredi dne 19. marca t. l. pri br. Ožboltu v Starem trgu I. naraščajev dan. Spored: petje, šaljivi dvogovori, igra, telovadne skupine in ritmične proste vaje (ples gozdnih vil). Začetek ob 15. uri. Vstopnina: sedež 5 Din, stojišče 3 Din. Deca prosta. Ker je čisti donos namenjen za naraščajev sklad za vsesokolski zlet v Ljubljani, vabimo vse brate in sestre ter prijatelje Sokolske mladine, da se tega naraščajevega dneva polnoštevilno udeleže.

Sport

S. K. Jadran vabi vse nogometaše na sestanek, ki se vrši v petek dne 17. marca ob pol 20. uri pri «Sodčku». Zelo važno!

Otvoritev nogometne sezone v Ljubljani dne 19. marca. — Gradjanski ŠK.: Ilirija. Ilirija nastopi v nedeljo, v svoji prvi letošnji tekmi proti Gradjanskemu Š. K. iz Zagreba. Gradjanski ŠK. je znan kot eden najsilnejših moštev Jugoslavije. Bil je dolga leta hrvatski prvak in uživa mednaroden sloves. Turneja v Španijo, ki jo nastopi po nedeljski igri z Ilirijo, ga bo napravila še bolj popularnega. Ilirija se sreča z Gradjanskim ŠK. dne 19. marca drugič po vojni. Znano je, da mu je podlegla lani, ko je bilo njeno moštvo v slabi kondiciji 2 : 7. Moštvo, ki bo nastopilo proti Gradjanskemu ŠK. v nedeljo, bo v jedru isto, ki je doseglo preteklo jesen mnogo lepih rezultatov, spremenjen bo le notranji napadalni trio, v katerem bo manjkal za enkrat še Seger. Pričetek tekme je določen na pol 4. uro. predtekmo igrata dva moštva naraščaja. Cene: sedeži 10 Din in 7 Din, stojišče 5 Din; članske in dijaške vstopnice 3 Din.

Nogometno prvenstvo Jugoslavije. Da preneha krivo tolmačenje o nogometnem prvaku Jugoslavije, moramo konstatirati sledeče: Prvak Jugoslov. Nog. Saveza, ki bi edini mogel imeti naslov prvaka Jugoslavije, danes sploh ne obstoja, ker se za prvenstvo Jugoslavije še ni igralo; pač pa bodo tekme za prvenstvo gotovo razpisane letos. Igralo se bo najbrž po coup-sistemu med prvaki poedinih podsavezov (Zagreb, Beograd, Ljubljana, Split, Sarajevo in Subotica) in zmagovalec v finalu dobi naslov «Prvak Jugoslavije».

Nedeljski nogomet na Dunaju. Vodilna moštva prvega in drugega razreda so uspešno branila svoje postojanke. Hakoah je prišel na drugo, Rapid na tretje mesto, dočim je Hertha padla na četrto mesto. W. A. F. je prekosil Vienno in Wacker ter je napredoval od osmega na šesto mesto. Važnejši izidi so: Sportklub: Vienna 2 : 1 (2 : 0), Hakoah: Hertha 2 : 0 (2 : 0). Rapid: Admira 10 : 2 4 : 1). Admira, ki je lani v decembru premagala Rapida, je v tej tekmi doživela občuten poraz, ki je napravil na 18.000 gledalcev, ki so prisostvovali tekmi, velik vtis. Zelo nepričakovan je bil tudi neodločen izid tekme Slovana proti Sturm 1914, ki je končala s 2 : 2 (2 : 1). Zmaga Slovana se je smatrala kot gotova.

Gospodarstvo

NOVE MONOPOLSKE TAKSE NA TOBAK V POTNIŠKEM PROMETU

Finančni minister je z odlokom od dne 1. t. m. na predlog monopolske uprave povišal monopolske pristojbine (takse) na tobak in tobačne izdelke, ki ga v zmislu 106. člena, zakona o tobačnem monopolu, prinašajo s seboj potniki, ki prihajajo v državo ali pa s seboj nosijo potniki, ki tranzitirajo našo kraljevino, na sledeče zneske:

1.) na 1000 cigaret od 280 na 325 dinarjev, 2.) na 1 kg rezanega tobaka od 250 na 300 dinarjev, 3.) na 100 komadov smodk (cigar) od 200 na 300 dinarjev, 4.) na 1 kg tobaka za nosljanje od 100 na 150 dinarjev.

Vse te pristojbine se plačajo v srebru, t. j. v bankovcih brez ažije.

Od omenjenih pristojbin so proste sledeče količine tobaka in tobačnih izdelkov v potniškem prometu:

V tranzitu (105. čl. zak. o tobačnem monopolu) do 100 gramov tobaka in ista težina cigaret ali pa 20 smodk ali $^1/_{16}$ kg tobaka za nosljanje; pri uvozu (107. čl. omenjenega zakona) do 100 gramov tobaka ali ista težina v cigaretah ali pa 20 smodk. Te olajšave pa ne veljajo za obmejni promet.

Vsak potnik, ki ima pri sebi večje kot zgoraj označene količine, mora plačati zgoraj določeno monopolsko takso, sicer se mu tobak odvzame in odda najbližnjemu uradu monopolske uprave.

Uvoz in prevoz tobaka in tobačnih izdelkov *izven potniškega prometa* je vezan na predhodno dovolitev Uprave državnih monopolov v Beogradu.

= **Poročilo z žitnega trga.** Iz Sombora poročajo z dne 14. marca: Dovozi so oslabeli. Ponudba živahna, povpraševanje zmerno. Pšenica notira 1750 do 1780 K, koruza 1350 — 1380 K, oves 1250 — 1270 K, moka št. 0 po 25 K, št. 2 po 24 K, krušna moka 22 K, otrobi 1040 K.

= **Izplačevanje kuponov investicijskega posojila.** Ponovno opozarjamo, da se je včeraj pričelo izplačevanje kuponov sedemodstotnega državnega investicijskega posojila.

= **Povečanje našega trgovinskega brodovja.** Iz Dubrovnika poročajo, da je naročila Dubrovniška parobrodna družba v Angliji 3 velike brode po 6 do 8 ton.

Jugoslavenska banka v Osijeku prenese letos svojo centralo iz Osijeka v Zagreb.

= **Moderna tvornica usnja** se osnuje v Banji pri Nišu.

= **Razdelitev zlatega zaklada Avstro-ogrske banke.** Z Dunaja poročajo: Pogajanja o likvidaciji A.-o. banke so dovedla do uspeha, ker so se zastopniki nasledstvenih držav sporazumeli, da se razdeli zlati zaklad A.-o. banke med nasledstvene države tako, da bo mogla Avstrija razpolagati s precejšnjim delom zlate rezerve.

= **Tržaška borza** dne 14. marca: madžarske krone 2.40 — 2.50, avstrijske krone 0.28 — 0.31, češkoslovaške krone 36.25 — 37.25, dinarji 26 — 27.50, marke 7.65 — 8.65, dolarji 20 — 20.25, švicarski franki 390 — 394. — Jadranska banka 130, Cosulich 272, Dalmatia 190, Gerolinich 1430, Libera Triestina 440, Lloyd 1270, Cement Dalmatia 345, Cement Spalato 253.

= **Hmeljska svetovna letina.** Po podatkih mednarodnega poljedelskega instituta v Rimu je znašala svetovna s hmeljem posajena površina v letu 1921 okoli 41.400 ha proti 39.600 ha v letu 1920. Od te površine (v letu 1921) pripada med drugimi Nemčiji 1130 ha, Veliki Britaniji 10.200 ha, Zedinjenim državam 11.300 ha, Češkoslovaški 8100 ha, Franciji 4100 ha, Belgiji 1.500 ha itd. Po podatkih gornjega instituta znaša rezultat svetovne letine v letu 1921 okoli 349.300 starih centov (po 50 kg) proti 461.000 starim centom v letu 1920. Navzlic povečanja površine je lanski hmeljski pridelek nazadoval proti letu 1920 za 11.700 starih centov.

= **Cene jajc v Nemčiji.** Iz Frankfurta poročajo, da so bile cene jajc na debelo (za 1000 komadov) dne 11. marca sledeče: šlezijska jajca 2700 do 2800 mark, oldenburška 2750 do 2850 mark, bavarska 2650 do 2700 mark.

= **Cene bencina in petroleja v Franciji znižane.** Iz Pariza poročajo: glavne rafinerije so pristale na znižanje cen bencina in petroleja. Cene na debelo v Parizu so sledeče: Navadni petrolej v sodih ali kanglah 106.25 franka za hl; luksuzni petrolej za zaboj (10 kangel po 5 l) 55.75 fr.; bencin (težki) 135.75 frankov za hl; finejši bencin 148.25 frankov za hl. Povprečno so padle cene za 5 frankov pri hl.

= **Ameriške žitne zaloge.** Washingtonski poljedelski urad objavlja v tem letu svoje prvo mesečno poročilo, po katerem se ceni množina pšenice, ki se je nahajala 1. marca v rokah farmerjev, na 131,100.000 bušlov ali 16.5 odst. od žetve v letu 1921, proti 207,591.000 bušlom ali 26.4 odst. od žetve v letu 1920 v rokah farmerjev dne 1. marca 1921 in proti 164,624.000 bušlom ali 17.6 odst. od žetve v letu 1919 v rokah farmerjev dne 1. marca 1920. — Pri koruzi je znašala množina dne 1. marca okoli 1,313,100.000 bušlov ali 42.6 odstot. od žetve v letu 1921 (1,572,397.000 bušlov ali 46.6 odst. od žetve 1920 dne 1. marca 1921 in 1,070,677.000 bušlov ali 37.5 odst od žetve 1919 dne 1. marca 1920).

= **Vzorčni sejem v Leipzigu.** Kakor poročajo iz Leipziga, je bil tamošnji vzorčni sejem izredno dobro obiskan in se je sklenilo ogromno naročil.

= **Nemška konkurenca češkoslovaškemu tekstilnemu blagu.** Iz Budimpešte poročajo, da se Nemčiji obeta, da bo mogla osvojiti madžarski tekstilni trg, ker je vsled visokega stanja češkoslovaške valute uvoz češkega blaga skoro izključen.

Pred trgovinskimi pogajanji med Poljsko in Avstrijo. Iz Varšave poročajo, da pričnejo v kratkem tamkaj pogajanja o sklenitvi poljsko-avstrijske trgovinske pogodbe.

= **Nezaposlenost v Avstriji.** Na Dunaju je nezaposlenih 35.000 oseb, v Gornji Avstriji 7000, v nemški Štajerski 2000, v industrijskem področju Dunajskega Novega mesta 8000 oseb.

= **Bolgarska sladkorna industrija.** Do leta 1912 je obstojala v Bolgarski samo ena (belgijska) tvornica sladkorja. Sedaj je v Bolgarski že 5 sladkornih tvornic (1 češka, 2 belgijski in 2 francoski), ki so predelale v letu 1921 183 milijonov kg sladkorne pese v vrednosti 64 milijonov levov in producirale 13 milijonov kg sladkorja. Bolgarske sladkorne tvornice, ki so moderno urejene, bodo mogle kmalu kriti vso potrebo sladkorja v državi.

= **Zabrana izvoza olja iz Grčije.** Kakor poročajo iz Aten, je vsled pomanjkanja olja v Grčiji do nadaljnjega vsak izvoz olja iz države prepovedan.

= **Grški neuspeh pri pogajanjih za posojilo.** «Times» poročajo, da grškemu finančnemu ministru Gunarisu ni uspelo doseči posojilo v Londonu.

= **Rusija naroča v Češkoslovaški papir.** Ruska trgovinska delegacija je naročila pri šest češkoslovaških papirnicah za 1.6 milijona kg papirja v vrednosti 9 milijonov Kč proti plačilu v gotovini.

= **Znižanje diskonta v Švedski.** Švedska državna banka je znižala diskontno postavko od 5 in pol na 5 odst.

= **Obtok novčanic v Madžarski.** Po zadnjem izkazu madžarskega državnega novčaničnega zavoda znaša obtok novčanic v Madžarski okoli 28,320.000.000 madžarskih kron. Proti prejšnjemu izkazu se je povečala množina bankovcev za 145 milijonov madž. kron.

= **Deflacija v Zedinjenih državah.** Iz Newyorka poročajo: Najvišjo točko je dosegla cirkulacija bankovcev rezervnih bank v decembru leta 1920, ko je znašala 3.404 milijone. Leto kasneje je padla na 2416 milijonov dolarjev.

= **Obtok novčanic v Franciji.** Po izkazu «Banque de France» dne 9. marca je bilo v obtoku 36,225,851.615 papirnatih frankov. Kovinska podlaga je znašala: v zlatu: 3,577,178.874 frankov v državi in 1,948,367.056 frankov v inozemstvu; v srebru 281,341.490 frankov.

Borza

Zagreb, *devize:* Berlin 136 — 146, Milan 1460 — 1500, London 1340 — 1350, Newyork, ček 270 — 286, Paris 2600 — 2676, Praga 550 — 600, Švica 5800 — 0, ček 5100 — 5650, Dunaj 4.120 — 4.140, Budimpešta 38.50 — 39; *valute:* dolarji 270 — 280, avstrijske krone 4.50 — 5, češke krone 0 — 600, napoleoni 900 — 0, marke 530 — 545, lire 1420 — 1500.

Banka za Primorje 0 — 730.
Brodska banka 342 — 347.
Eskomptna banka 790 — 796.
Jadranska banka 0 — 1100.
Jugoslovenska banka 465 — 498
Ljubljanska kreditna banka 945 — 950.
Slavenska banka 505 — 510.
Praštediona 5475 — 5790.
Rečka pučka banka 475 — 500.
Srpska banka 720 — 730.
Dubrov. paroplovna družba 5350 — 0.
Goranin 520 — 576.
Nar. šumska industrija 550 — 555.
Našička industrija drva 485 — 500.
Gutman 1400 — 0.
Union 2900 — 0.
Ljublj. strojne tovarne in livarne 0 —880.
Trbov. premogokopna družba 0 — 1050.

Beograd: London 325, Paris 515 Newyork 72, Ženeva 1400, Milan 355, Praga 126, Berlin 32 — 33, Dunaj 1.02 — 1.03.

Praga, devize: Berlin 20.55 — 20.95, Curih 1095.50 — 1099.50, Milan 287 — 289, Pariz 508.50 — 511.50, Newyork 56.82½ — 57.42½, Beograd 72.75—73.75, Sofija 37.60 — 38.40, Dunaj 0.63 — 0.83, Varšava 1.22 — 1.42, Budimpešta 6.70 — 7.10, valute: marke 20.55 — 20.95, švicarski franki 1090.50 — 1094.50, lire 284 — 286, francoski franki 505.50 — 508.50, funti 243 — 245, dolarji 56.45 — 57.05, dinarji 69.75 — 70.75, levi 36.35 — 37.15, avstrijske krone 0.63 — 0.83, poljske marke 1.22 — 1.43, madžarske krone 6.70 — 7.10.

Curih, devize: Berlin 1.91, Newyork 5.17, London 22.32, Pariz 46, Milan 25.95, Praga 9.15, Budimpešta 0.61, Zagreb 1.65, Varšava 0.13, Dunaj 0.06½, avstrijske žigosane krone 0.06 in tričetrt.

Berlin, devize: Italija 1363.60 — 1366.40, London 1170.30 — 1172.70, Newyork 270.72 — 271.28, Pariz 2417.55 — 2422.45, Švica 5244.75 — 5255.25, Dunaj 3.48 — 3.52, Praga 484 — 485, Budimpešta 32.96 — 33.04, Zagreb 88, Sofija 181.80 — 182.20.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.
Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».

BRANISLAV NUŠIĆ: 26

Devetstopetnajsto

Tragedija naroda.

In že se obrne k svojemu zaspanemu služabniku, mu zapove, da očisti hitro čevlje ter pripravi ostalo prtljago.

Podporočnik pozdravi, odide in takoj nato zatrobi tromba tam doli pri reki in prebudi vasico.

Kapetan se obleče, opaše revolver, prečita še enkrat povelje, ležeče na stolu. Prišlo je od poveljstva užiške vojske ter mu ukazuje, naj se poda takoj v Čačak, se poskuša prebiti skozi mesto, kajti drugače je baterija izgubljena, ker stoji mesto pred padcem.

«Torej vendar niso bila sinočna pojasnjevanja pisačeva tako brezsmiselna!» mu šine v glavi, zmečka povelje v žep ter odide v telegrafsko postajo, da zve, če ni že morda prepozno odriniti v to smer.

Telegrafistka, speča na dežurni postelji, hitro vstane, tipka po aparatu, da se zveže s Čačakom. Nihče se ne odzove.

«Še ni odzval?» vpraša kapetan nestrpno.

«Že od sinoči se ne oglaša nihče. Parkrat sem že klicala. Morda so naši že zapustili telegraf in so sovražniki...»

«E, mogoče se baš vrše boji, pa je proga zasedena», ji preseče kapetan besedo, da ne izgovori, kar je tudi njemu šinilo v tem trenutku in mu obsenčilo čelo z novo skrbjo.

Hitro se poda k bateriji, kjer so bili že vsi na nogah, zajaše konja in vojaki sedejo na svoja mesta.

Ponoči je baterija prehodila Dragačevsko ravnico od Buče do Ježice, v jutranji zorji se že vzpenja v hrib, in ko napoči dan, se spušča proti Čačaku. Kapetanu se dozdeva, da je sovražnik že v bližini, zato jaše daleč pred baterijo s podvojeno paznostjo. Že na vse zgodaj je poslal na izvid podnarednika z dvema vojakoma, ki sta se izgubila v daljavi in bi se morala že davno vrniti. Z vrha je lahko pregledal vso serpentinsko cesto, ki se liki kača ovija Jelice. Kar mu je krepilo zaupanje, se je vseeno neprestano bal kakega presenečenja na ovinskih, ker bi na tem strmem potu ne mogel zapostaviti svoje baterije, še manj je obrniti, kajti živina je bila tako utrujena, da bi gotovo ne zmagala strmine nazaj.

V tem trenutku ustavi baterijo, jaše do prihodnjega ovinka, od koder je lahko pregledal v daljavo razvito pentljo jeliške ceste daleč pod Jelico in je pogled objel tudi Čačak, ki je štel svoje poslednje ure. Tam, globoko pod seboj zapazi kapetan neko premikanje. Sprva se nekoliko prestraši, a ko pogleda vnovič, vidi, da so to njegovi ljudje ter jim jaše nasproti. Podnarednik, ki se je priplazil tik do Čačaka, raportira kapetanu, da so naše oblasti zapustile že včeraj mesto in pognale oba mosta na Moravi v zrak. Sovražnik še ni prišel v mesto, pač pa prihaja počasi z Ljubiča in se vkopava na levi strani Morave. Mesto samo je pripravljeno na predajo ter pričakuje sovražnika vsako minuto. Baterija je v veliki nevarnosti če nadaljuje pot, kajti prav lahko jo zajame sovražnik v mestu samem.

Kapetan posluša poročilo, pomisli trenutek, vspodbode konja in odjaše hitro k bateriji ter izda povelje za urni pohod v mesto. Poskusil se bo prebiti, predno bi zajel sovražnik baterijo. Sicer je bila živina popolnoma izmučena, toda strmina je olajšala pot navzdol.

Ob pol 11. dopoldne dne 18. oktobra, na dan sv. Luke, se naenkrat pojavi baterija na Ivanički cesti na čačanskem klancu. Kapetan jaše pred njo. V mestu tišina, vse mrtvo. Iz zastrtih oken gledajo preplašeni prebivalci, že davno prepuščeni svoji usodi, ki jih samo še zanima, kakšna bo ta. Sem in tja pogleda izza vrat kaka ženska glava, kajti vsi ljudje so se poskrili, ker niso hoteli, da bi se pojavili na cesti v prvih trenutkih sovražnikovega vhoda. Majhna hišica je že okinčana z belo zastavico, pred njo stoji starica, ki preplašeno pogleduje na sovražnika. Še enkrat dobro pogleda, in ko spozna lastne vojake, se iz sramu krčevito obrne, izdere belo zastavico ter se umakne nazaj v hišo, od koder prihajajo cele gruče žensk in otrok, razburjeno ogledujoče si srbsko vojsko, katere pač niso več pričakovale. Pred drugo hišo istotako ženska. Ko jih ugleda, skrije belo zastavico in kladivce, s kojim jo je hotela baš pribiti na vrata. Kapetan zapazi, bolestno ga presune in jo pozdravi: «Sestra, ali ni prezgodaj, da že sedaj dviguješ belo zastavico?»

(Dalje prihodnjič.)

„DRAGICA“

Francoski roman spisal G. M. de Bièvre.

Kadar pa je melodija posnemala šegave in oponašajoče tičje glasove, je pa name hudobno pogledoval. To me je tako zmedlo, da sem se začela loviti med basovskimi in vijoličnimi ključi, čim bolj sem popravljala, tem bolj sem mešala; nastale so grozne disonance in Lip, ki jih je skušal zakriti, je žvižgal na vso moč kot parnik v megli.

Morala sem na zrak in zato sem šla sedeti na klop kraj odprtega okna majega salona, ki je bil temen in prazen. Pred mano je sanjal park v luninem svitu. Resedin duh je plaval okrog mene, kresnice so bleščale v travi kot mali utrinki zvezd. Od daleko, tam preko ogromnih temnih gozdov se je čulo žabje regljanje, ki mi je bilo kakor nežni, tajni pozdrav iz Goutte-Verte.

Zamislila sem se.

V tem trenutku se je vsedla neka temna postava poleg mene in mehki glas Hidalgov je govoril: «Tukaj ste? — Iskal sem vas, gospodična!»

«Mene?» sem vprašala in bila sem že vsa zbegana od njegovega pogleda, ki je svetil skozi temo naravnost v moje oči. Nekaj čudežnega je bilo v njegovih očeh, nekaj tajinstvenega, nekaj, kar me je takoj premagalo. Morala sem mu gledati v oči.

Pritisnil se je tako blizu mene, da sem čutila toploto njegovega telesa. Potem se je sklonil naprej in z nežno kretnjo segel po moji roki. Nisem mu je mogla odtegniti, vsa tresla sem se. Hotela sem se mu izviti, toda držal me je trdo kot mačka miš. Nisem se ganila, delala sem se kot da sem mrtva. Videla sem nekoč, kako se je na ta način miška rešila iz krempljev angorske mačke. Mačka se je čudila, zakaj je miška tako hitro poginila in jo je spustila in miš je kot blisk skočila v bližnjo luknjo, debela mačka je bila zanjo prepočasna. Tudi jaz bi rada ušla, toda moja mačka me ni izpustila, vedela je, kaj nameravam. Skoro si nisem upala dihati; končno je Hidalgo malo popustil, čutila sem se prostejšo, vendar sem bila še vedno v njegovi oblasti. Kajti zvedeti sem na vsak način hotela, zakaj me je tako iskal in hotela sem ga dobiti v mrežo koketnosti.

Videl je, kako sem premagana in začel je s toplim, mehkim glasom: «Ljubim vas. — Sami dobro veste. — Zakaj ne pustite, da vam povem?»

Ker pa sem molčala, je pristavil: «Vrniti se moram v domovino.»

«Že? Zakaj pa?»

«Ah,» je dejal žalostno, «zelena miza!»

«O čem govorite?» sem se začudila. Pogledal me je zopet tako vroče, da sem zatrepetala.

«Mislim na zeleno mizo zunanjega ministrstva. Poslanik zahteva, da se vrnem na Špansko, ker moj dopust je že pri kraju. In tam bom čepel svoj živ dan. Če pa poročim kako odlično Francozinjo, pridem na kako poslaniško mesto zunaj v svetu, vse se mi bo dobrikalo... Vaša teta mi mora kolikor mogoče kmalu dovoliti vašo roko.»

«Prosite mene za mojo roko!» Morala sem tako govoriti.

«Ne. Njej ne ugajam, zavrne me.»

«Zakaj?»

«Ona ima zastarele nazore o zakonu, nazore, ki so prav tako nemoderni kot ona sama.»

«Vem.»

«Zdaj vidite, da morate vi pričeti.»

«Kako naj ji rečem?»

«Da vas ljubim, da me vi ljubite in da hočete postati moja žena.»

«Zjezila se bo in nič ne bom dosegla.»

«Ne trpite tiranstva, če ljubite. Nobenega suženjstva v ljubezni! Ljubezen je svobodna in zato sveta. Če ste prepričani, da vas zavrne, vas na svojo roko odpeljem!»

Najraje bi zaploskala. Odpeljana biti, to je bila moja sanja, romantika, poezija! Nič nisem premišljala. Vojvoda me odpelje! To bo gledal Lip, ki misli, da sme postopati z menoj kot s kako šolarico!

Calbo je strastno šepetal: «Vila, povej, ali naj te odpeljem?»

«Da,» sem zajecljala.

Nato pa sem se spozabila in začela: «Če mene ljubite, čemu pa potem dvorite Klavdiji?»

«Da vaša teta ne opazi, kako za vas gorim. To bi ne bilo dobro.»

Vse sem mu verjela. V glavi mi je gorelo, ena sama misel mi je še ostala v nji:

«Ljubi me! Vojvoda me ljubi!»

Začela sva z načrtom.

«Jutri zvečer greste k svoji teti, ji razložite najino ljubezen, ona se zjezi in jaz vas nato odpeljem. Na obronku na desni pred parkom vas čaka moj avto, čisto nov, prvovrsten in že sedeva vanj in oddrčiva v deželo ljubezni!...»

«Kam?»

«Tega ne povem. Samo zaupajte mi!»

«Zaupam vam!»

«Jutri večer ob desetih pridite v črnem pajčolanu. Jaz prinesem očala in masko. Nihče nas ne spozna.»

«Ali boste pozabili na vse one vaše rdeče, zelene in rumene ljubice, o katerih ste mi govorili?»

«Vse izginejo pred belo, svetlo, božansko ženo kot si ti!»

(Dalje prih.)

Korespondent-inja za Strassbourg

se išče za slovensko, nemško in po možnosti francosko korespondenco in za druga pisarniška dela. Ponudbe s sliko, prepisi spričeval in curriculum vitae na naslov An. ekspedicije DRAGO BESELJAK & DRUG, Ljubljana, Sodna ulica 5, pod „STRASSBOURG“. 709

Jeklarna na Ravnah, Guštanj, Slovenija,
išče za takojšnji nastop 700
korespondentinjo
za slovensko (srbskohrvaško) in nemško korespondenco.
Pogoji: Jugoslovensko državljanstvo, strojepisje in vsaj nemška stenografija.
Prosto stanovanje s kurjavo in razsvetljavo na razpolago.

St. 808/22. 695

Razglas.

Pokrajinska monopolska direkcija v Ljubljani razpisuje ofertalno prodajo pri tobačni tovarni v Ljubljani nahajajočega se škartnega materijala, i. s.:

400 kg odpadkov od domačega platna,
900 „ „ „ tronika (Drilch),
800 „ „ „ hodničnega platna (Rupfen),
3.000 „ „ „ jutnega platna,
100 „ „ „ belega platna,
1.200 „ „ „ jutnih motvozov,
2.900 „ „ „ motvozov iz prediva,
1.700 „ „ „ konopcev,
1.000 „ „ „ jutnih niti,
22.000 „ „ „ bele lepenke,
24.000 „ „ „ rjave lepenke,
11.000 „ „ „ raznovrstnega papirja,
2.900 „ lupulina (hmeljevo seme),
19 000 „ izrabljenih jeklenih nožev,
16.000 „ obžganega litega železa,
4.000 „ strojnega litega železa,
1.000 „ cinkastih odpadkov,
1.700 „ kovanega železa,
250 „ lesenih zabojev raznih velikosti,
3 000 „ štorij (Rohrmatten).

Ofertalna prodaja se vrši v tobačni tovarni v Ljubljani dne 18. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne. Natančni pogoji so na razpolago v ekonomiji tobačne tovarne.

Ljubljana, dne 14. marca 1922.

Direktor: **Mandelj.**

Zidano poslopje

(v ploščini od 200 m² dalje),
ki se da prenediti za mehanično delavnico
se išče 653
za nakup ali pa proti dobri najemnini v sredini mesta ali tudi okolici. Ponudbe pod «Mehanična delavnica» na **Aroma Company, d. z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3.**

Vrtnice

visoke in nizke, v veliki izbiri, **se dobe** najceneje pri **„Vrt“ Džamonja in drugovi, družba z o. z., Maribor.** 642

L. Mikuš
Ljubljana
Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic.
534 Popravila točno in solidno!

Poljudno-znanstveni spisi

zbirka „Pota in cilji“:

I.-II. zvezek: A. Melik, **Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev.** I. del, vezano D 6·—, II. del, vezano D 12·—. Za oba zvezka po pošti D 2·25 več.

III.-IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, **Uvod v filozofijo.** D 18·—, pošta D 1·— več.

V. zvezek: A. Melik, **Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.** Mehko vezano, fin papir D 15·—, pošta D 1·15 več.

VI.-IX. zv.: Dr. Iv. Prijatelj, **Predhodniki in idejni utemeljitelji ruskega realizma.** Strani 418. Cena D 23·—, po pošti D 1·50 več.

Naročila sprejema: **Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.**

Mali oglasi

Službe

Dobra služba.

Starejša ženska, ki zna samostojno kuhati in skrbeti za hišni red, se išče k mali učiteljski družini v prijaznem kraju na deželi. — Nastop 1. aprila, plača po dogovoru. Ponudbe z navedbo starosti in dosedanjih služb pod «Dobra služba» na upravo «Jutra». 701

Poštenega učenca

za pekovsko obrt sprejmem. Hrano, obleko in stanovanje ima prosto. Jožef Bajželj, pek, Železniki 39, Gorenjsko. 699

Knjigovodja (kinja),

izvežbana, zanesljiva in samostojna moč, izurjena tudi v korespondenci in strojepisju se išče takoj za tovarniško podjetje v Ljubljani. Ponudbe je poslati na upravništvo «Jutra» (kjer se izvé tudi naslov) pod šifro: «Knjigovodstvo 254». 677

Kontoristinja,

samostojna slovenska in nemška korespondentinja, izurjena strojepiska in stenografinja se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme za tovarniško podjetje v Ljubljani. Ponudbe je poslati na upravništvo «Jutra» pod šifro: «Kontoristinja 254». 676

Dopisovanje

Gospodična

s srednješolsko izobrazbo, sedaj uradnica, 22 let stara, se želi v svrho ženitve seznaniti z enakim gospodom, ki ima državno službo. Premoženje postranska stvar. Le resne ponudbe je poslati s sliko pod «Pomlad v aprilu» na upravo «Jutra». 706

Prodam

Pianino in kočija

(Landauer) se zaradi pomanjkanja prostora proda. Naslov pové An zav. Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 687

Proda se: 705

Konjska oprava, en koleselj, dve isalni mizi, dva pulta, železne blagajne. Naslov v upravi «Jutra».

2000 kg

konjskega sena imam na prodaj. Poizvé se v upravi «Jutra». 680

Razno

Na posodo 689

se išče klavir ali pianino. Ponudbe z naved o pogojev na upravništvo „Jutra“ pod št. 689.

Znameniti roman „Jutra“
FRANK HELLER
Blagajna velikega vojvode
je izšel v ponatisu in se naroča pri
upravništvu „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54.
Broširan velja 10 Din, po pošti 75 p več.
Istotam se dobi tudi knjiga: **Prigode gospoda Collina.**
Cena 5 Din, po pošti 75 p več.

Prometni zavod za premog
d. d.
v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in trboveljski premog
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.
Naslov: 2013
Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.